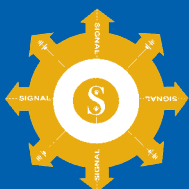

Мирољуб Тодоровић ЧАРОБНА ЛАМПА

ЦРТЕЖИ И ПРИЧЕ
ЧЕТВОРОГОДИШЊЕГ ДЕЧАКА

Овде је једна флаша што има пуно тачкица у себи. И и ту почела фарба да цури у неке чаше па се моја четка уфарбала, и дошао чика Опанак, и видео га ја, а то био крокооодиинил.

Мирољуб Тодоровић
ЧАРОВНА ЛАМПА

Мирољуб Тодоровић
ЧАРОВНА ЛАМПА

Библиотека „Сигнал“
Библиотеку је основао Мирољуб Тодоровић 1970.
године

Издавач

„Everest Media“, 11070 Нови Београд
Народних хероја 32/16; Поштански фах 19

За издавача: Бобан Кнежевић

Уредник библиотеке: Зоран Стефановић

Знак библиотеке: М. Т. Вид

Припрема за штампу: Касандра Кнежевић

Штампа и повез: „Skripta internacional“, Београд

Тираж првој издања: 300 примерака

Званични сајтови:

Projekat Rastko

<http://www.rastko.rs/knjizevnost/signalizam/index.php>

Miroljub Todorović <http://www.miroljubtodorovic.com/>

Signalizam: manifesti, studije, eseji, prikazi

<http://signalism1.blogspot.rs/>

www.everest.rs

Мирољуб Тодоровић

ЧАРОВНА ЛАМПА

ЦРТЕЖИ И ПРИЧЕ
ЧЕТВОРОГОДИШЊЕГ ДЕЧАКА

Београд, 2018.

САДРЖАЈ

СТРАШИЛО	9
ВРАПЧИЋИ	10
ЦРВЕНА ЧАРАПА	11
ЗНАЦИ	12
И ТА ВАТРА СЕ ПОПИШКИ	13
МАЈМУНСКА ХАРТИЈА	14
УЈЕЛА МЕ ГУЗА	15
АВИОН СА РАКЕТОМ И ГРАБУЉИЦОМ	16
УМЕТНИЧКЕ ДЕЛЕ	17
ТАМБУРИЦА	18
ПЕЋУРКА	19
КУЦОВ	20
И ОНДА ЦВЕТИЋ ПОЧНЕ ДА ИМА НОГЕ	21
ПАЈА	22
ЗАКОЧАЉКА	23
КОСАЉКИЦА	24
ТАНКА ПРИЧА	25
ЧИКА ОПАНАК	26
КВАДРАТИ И ГЛАВЕ	27
ОРАО И ТАЧКИЦА	28
КУЛА ОД АВТОМОБИЛА	29
РЕКЛАМА АВТОБУС	30
СНЕШКО БЕЛИЋ	31
ЈАБУКА И КРУШКА	32

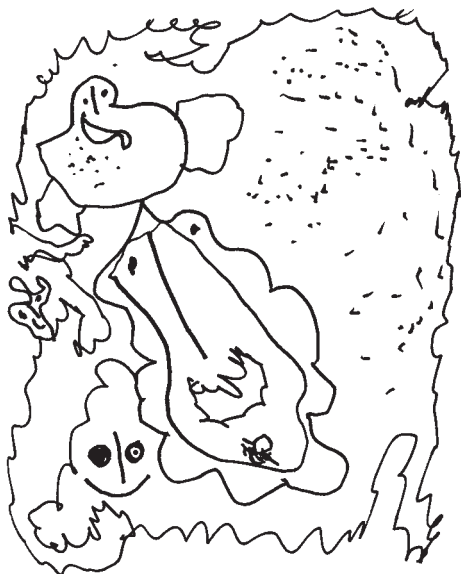
ЈЕЛКА	33
ПАУК-БРОДИЋ	34
ЈЕЖ И ЦУЦЛА	35
МЕТЛАР	36
ЛЕДЕНИ БРЕГ	37
КУЋА С ЂУБРЕТОМ	38
НОГА И КВАДРАТИЋ	39
МАСКА И СИКЕРИЦА	40
РОБОТ	42
ШТРОКАВСТВО	43
ЗМАЈ	44
СИЈАЛИЦЕ И СЛОВА	45
ТО ЈЕ МОЈА ГЛАВА	46
РАЧУНАРИ	47
ПРАНТИЋИ И ПИШТОЉИ	48
БИЋУ ВЕЛИКИ ПИСАЦ	49
ТИТАНИК	50
ТРЕШАЊ ПУТ	51
ПОЈАВИО СЕ МИКИ МАУЗ	52
МАШИНА НА ШТАМПАЊЕ	53
ПУТИЋИ ДО ЦИРКУСА	54
ЛЕТЕЋИ ТАЊИР	56
ЧАРОВНА ЛАМПА	57
ПЕЋ	59
ДУГМИЋИ	60
ПУЖОВИ	61
ГАРАЖИЦЕ	62
ПОЖАР	63
МЕДУЗЕ	64
ГРАНАТЕ, МИНЕ И БОМБА	65
ЛЕТЕЋА ЛАМПА	66
ЛЕПТИРОВИ	67

СЛИЧИЦА	68
ПУТ ДО КУЋЕ	69
СНОВИ.	70
ТОП	71
У ПОЗОРИШТУ	72
ПТИЧИЦА И ЦИЦА МАЦА.	73
ТАШИЋ	74
ДЕБЕЛИ И МРШАВИ	75
ОДЕМО НА МАРС	76
ТУЖНА ВОДА	77
ЗЕКА ПАДОБРАНАЦ	78
МАГАРАЦ, БАКА И ОЉИЦА.	79
ПЕЦАЧ.	80
КОБРА	81
СВЕМИРСКА БИЋА.	82
ДИНОСАУРИ И КАМЕЛЕОНИ	84
ЈАЈЕ СВЕМИРСКИХ БИЋА.	86
МАСНА КОБАСИЦА	88
МИШ У ОБДАНИШТУ.	90

ИЗ КРИТИКА

НЕУСИЉЕНА ЧУДЕСНОСТ	95
БАЈКОВИТОСТ ГОВОРА	97
ЗАУМНИ ДЕЧИЈИ ЈЕЗИК.	99
ЛЕПРШАВА ИГРА	100
***	101
БЕЛЕШКА О АУТОРУ	105
Библиотека „Сигнал“	106

СТРАШИЛО

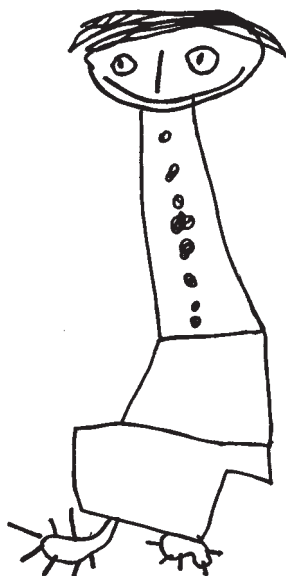

Ово је једно страшило што се ставља на жито због грабљивица. Зато што те грабљивице грабе жито и да га не би кљуцале. И зато требамо три главе да нацртамо. Ово овде су зрна жита. И зато што треба да се те три главе постављају на један конопац и да се само упали једна лампица да би то виделе птица и да не би јеле жито. Треба да дође један чика који је *написао* друго страшило и да упали пуно лампица, и да онда никад више не долазе птице да једу жито и сено.

— Зар птице једу и сено?!

— Па воле оне мало и сено.

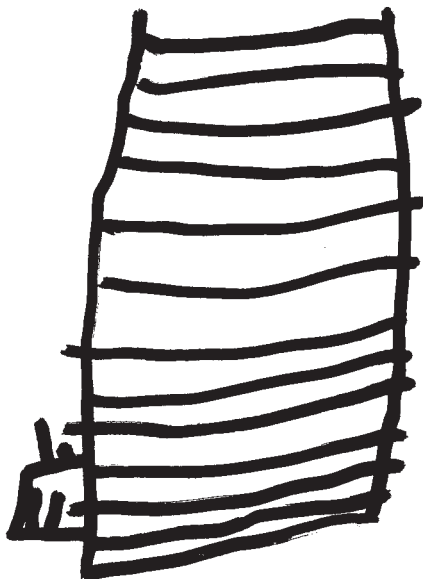
ВРАПЧИЋИ

Ово је један чика што се стави на земљу и онда дођу врапчићи и кљуцају ту хартију, и та их хартија занима, и они се стално око ње врте.

И ти дугмићи на чики претварају се у храну и врапчићи кљуцају ту храну. Ето тако је. Ту напиши крај приче.

ЦРВЕНА ЧАРАПА

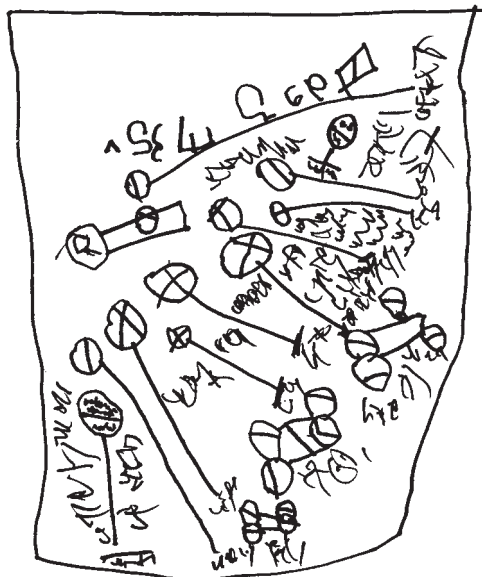

Ово су степенице код Биберчета и те степенице иду, иду, и онда тај фломастер пише и од *йишања* се појави нека црвена чарапа која трчи, трчи... Неки човек узме ту чарапу и стави је на ногу, а та чарапа човека угризе за киту.

— Баш тако?!

— Тако је.

ЗНАЦИ

Ово су знаци за *автомобиле*. Ти знаци су за *автомобиле* и они прекидају *автомобиле*. Један се *автомобил* подиже и закачи се за тај знак и онда сви људи возачи када виде тај знак стану кад је црвено светло на семафору.

(Застаје, размишља.)

— Да ли је готова прича?

— Није још.

Када се отвара капија тај знак људе упозорава да откључавају капију и да је закључају, а када дође неки лопов тај знак упозорава да им не краде храну и да им не разбије кућу.

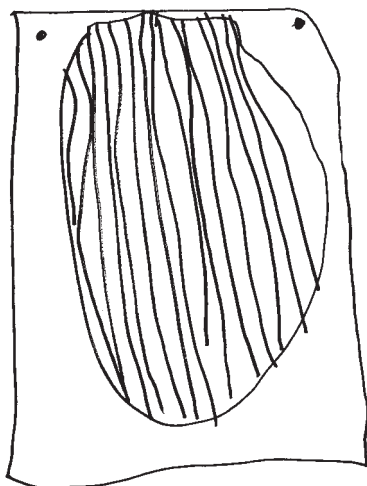
И ТА ВАТРА СЕ ПОПИШКИ

— Хајде да чујемо причу о овој слици.

— О тој ватреној слици. О тој ужаној слици. И та ватра се попишки и почне да гори.

МАЈМУНСКА ХАРТИЈА

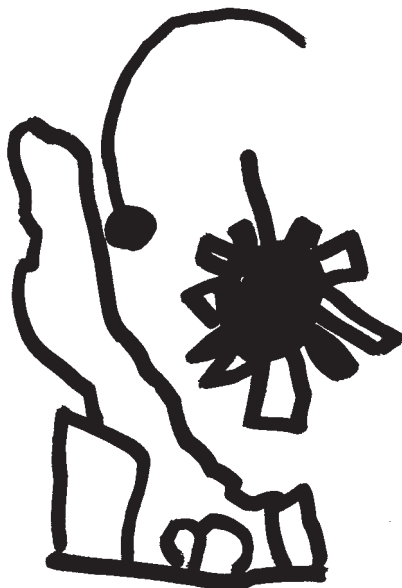

То би могло да буде неко страшило за пацове, али то је страшило само за мајмуне и пацове, упозорава на опасност да не дирају ту хартију на дрвету, јер ту има отрова и они беже из те неваљале шуме и долазе у куће где уједају људе и људи умиру. И онда они одлазе у ту неваљалу шуму и уједају траве и траве умиру од гусеница без пацова. (*Смеје се и каже*: Сад сам те читаву реченицу зезнуо.) И долазе мајмуни на пацове и мајмуни уједају и убијају пацове зато што пацови хоће да отрују траву и људи су некада јели траву и људима може да израсте кљун на устима.

Али то је мајмунска хартија што личи много на крилате птице што лете...

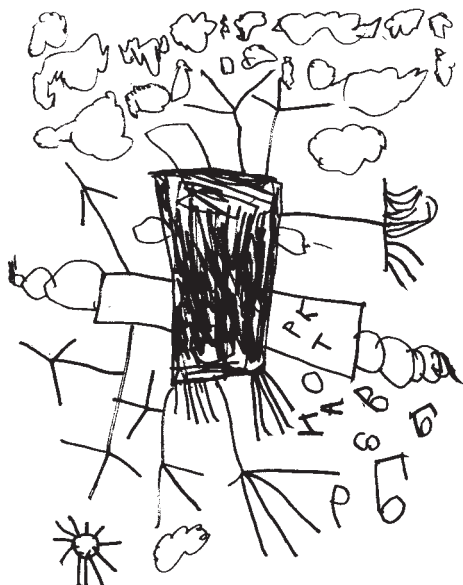
Ја сам те ову реченицу на крају о мајмунима и пацовима, све сам те зезао. И нисам читаву реченицу испунио.

УЈЕЛА МЕ ГУЗА

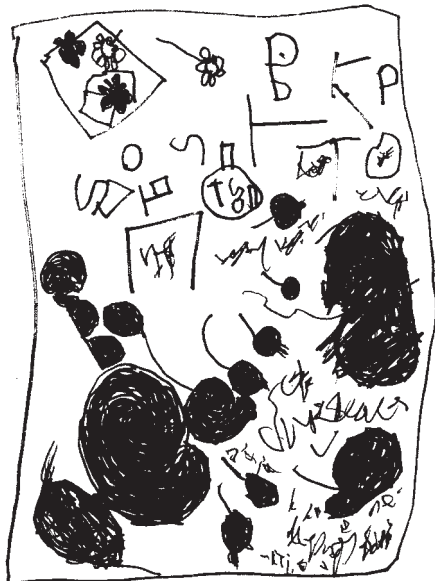
И деветнаест и *десе̑тнаес̑т̑*, па свашта. Ово је почетак приче о топузима, мачовима и конопцима. И онда тај конопац диже гузу и та гуза скаче, скаче, и додирне неки човек ту гузу и каже ујела ме гуза (*смеје се*), и то је крај. *Догаје смејући се*: Ја сам се баш научио од неке девојчице да кажем: ујела ме гуза.

АВИОН СА РАКЕТОМ И ГРАБУЉИЦОМ

То је авион са ракетом и грабуљицом, и са перушкама што упозоравају кад људи улазе у авион и са њиме се возе. И ту има неких знака што упозоравају људе када се упали пожар у авиону да брже излазе да се не би запалили. Ако ли неће да излазе, они су значи лопови, и нек *изјору*. А обични људи не требају да *изјору* и одлазе из авиона; и та грабуљица маше, маше, и пожар се угаси у авиону. Онда купе нови авион са новом грабуљицом, а она стара грабуљица се искриви од махања.

УМЕТНИЧКЕ ДЕЛЕ

Ово је са јабучицама и са срцем, и са малим
пужићима, и са квадратићима на цвећу.

— А шта је ово?

То су неке сликарске, уметничке деле, и те деле
се бацају на сликаре у главу, и
сликар згужва те деле, и онда те деле плачу.

ТАМБУРИЦА

Сад је ово тамбурица. У овој тамбурици има жице, и те жице се покаке и онда тамбурица свира.

ПЕЋУРКА

Чекај! Треbam лепо да се наместим.

Ово је једна ђећурка на другим ђећуркама. И она је имала квачкице на туру. Те квачкице су ишле у лема лаааамууу. Неке квачкице су се ђреџворавале у отровну ђећурку и ја сам написао: отровна ђећурка што је имала авион на себи са цртицама и љубљеним шапицама.

— Чудна ти је та прича

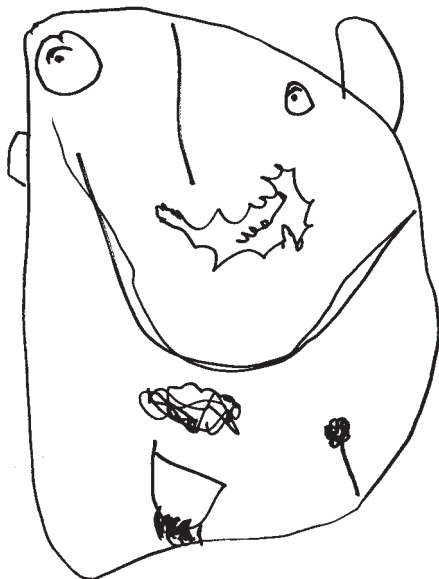
— Шта је ту чудно, јел што сам се зезао?

КУЦОВ

Ово је неки куцов на другом папиру. Ми ћемо касније још малкице, па ћу ја да цртам најлепше што сам се сетио.

И ОНДА ЦВЕТИЋ ПОЧНЕ ДА ИМА НОГЕ

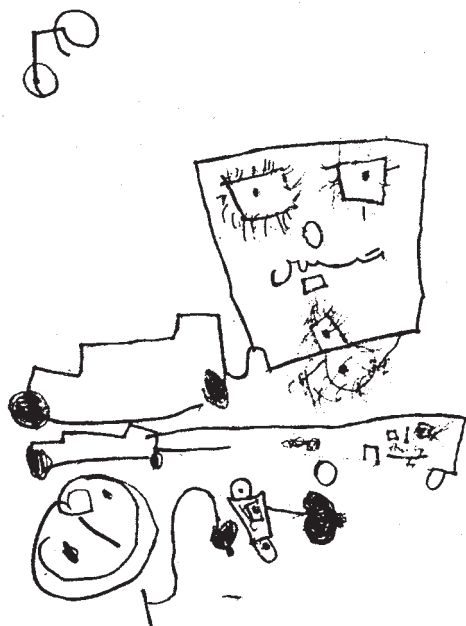
То је нека глава што има змајева крила у устима. И онда је ту неки змај отворио уста, и онда су му израсли рогови и велике уши, и онда је он почео да се *нашвара* у креветну главу и појавио се цветић на њему, и деца беру ту главу и стављају цветић у воду, и цветић попије сву ту воду, и онда цветић почне да има ноге.

ПАЈА

То је рупчага где се убади неки Паја, и тај Паја
вуче конопак и онда диже људе.

ЗАКОЧАЉКА

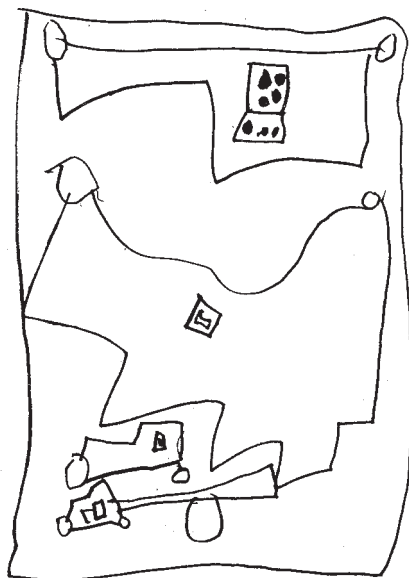
То је неки робот што иде на автомобил и што се закачује на закочаљку (*смеје се*)... На закочаљку и што има *очо*, и што има *носо*, и што има *врайшо*, и што има *шочко*...

КОСАЉКИЦА

Тра-ла-ла-ла. То је о четкици и косаљкици, и о авионима што се *прећворавају* у траву. И неки чика певао: „Дооођи косаљкооо, да те удариииим, дооођииии косаљкоооо, да те удариииим”.

ТАНКА ПРИЧА

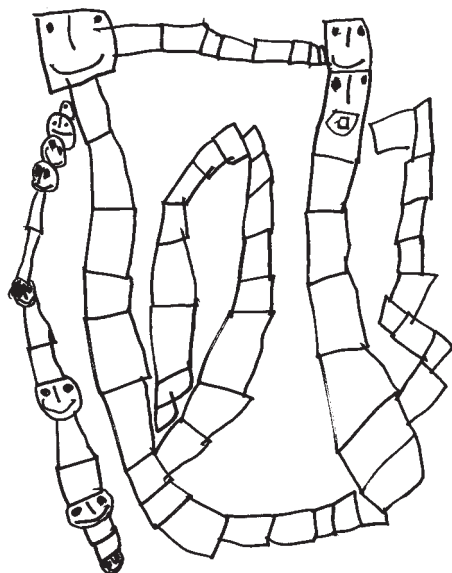
То представља за шале у циркусу. Та се хартија метне у циркус и упозорава људе да ће још мало па да почне представа од те хартије. И кад почне представа... То је танка прича.

ЧИКА ОПАНАК

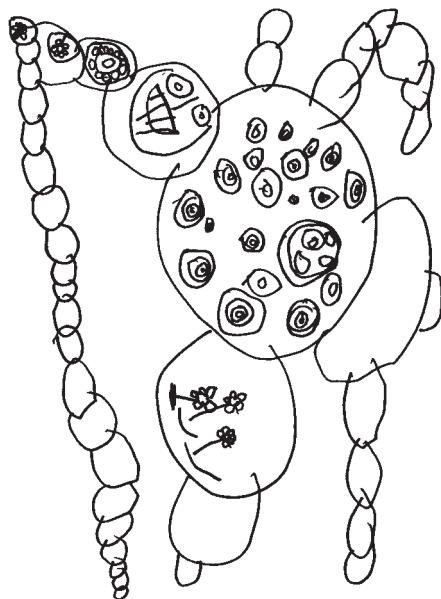
Овде је једна флаша што има пуно тачкица у себи. И и ту почела фарба да цури у неке чаше па се моја четка уфарбала, и дошао чика Опанак, и видео га ја, а то био крокооодиил.

КВАДРАТИ И ГЛАВЕ

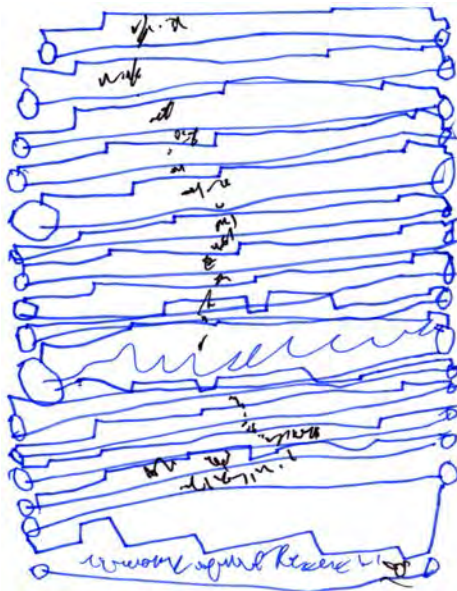
То је прича о квадратима и главама. То су закачене главе за квадрате и оне се убију у квадрате, и ту стоји један ексерчић, и онда се те главе бију, и једна глава удари а једна глава пукне.

ОРАО И ТАЧКИЦА

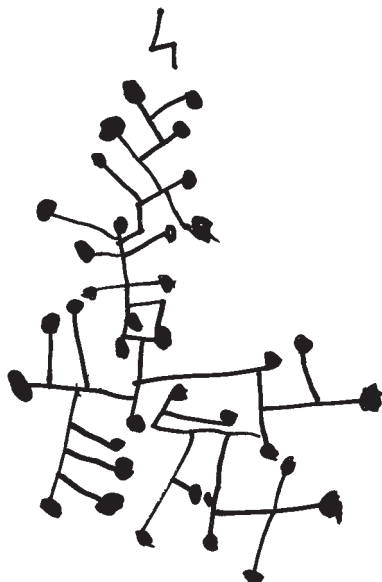
То су главе са цветићима и са зубима, и са носовима, и са очима, и са дршкицама, и са кружићима, и ти кружићи у кругу играју, играју, па се сударају и један буде орао, и тај орао улови једну тачкицу-тачкицу и онда та тачкица-тачкица падне на земљу и орао је поједе.

КУЛА ОД АВТОМОБИЛА

Ово су исти *автомобилићи* за циркус и на њима пише да су тркачки *автомобили*. Они јуре, јуре, и један једног удари, и један падне на колица и колица јуре, јуре, и онда та колица једног *авта* ударе и сви *авти* падну и направи се велика кула од *автомобила*, и онда се купују нови *автомобили*.

РЕКЛАМА АВТОБУС

Долази једна реклама-автoбус и она стане и показује људима како је лепа. То је за циркус. И она оде у циркус и забављају се људи, и онда људи каке у ту рекламу и бришу гузу. (Смеје се.)

СНЕСКО БЕЛИЋ

Видим Снешка Белића с метлицом и с рукавицама што пада из неба. Сад ћу да испричам ту причу.

Направио је Снешка Белића Мирољуб и он ће да се истопи тек у пролеће; његова метлица се искривила, а рукавица једног човека је пала на земљу, а тај Снешко је узео и опет је постао онакав Снешко какав је и био. А тај Снешко се зезао и, и зезао се, да се истопио, и дошло пролеће, а он се није истопио. Снег је отерао а дошло је већ време да се истопи. Снешко Белић је отишао тамо где је само зима и где траје ноћ дуго, и кад падне ноћ он се увуче у једну кућицу и тамо спава.

ЈАБУКА И КРУШКА

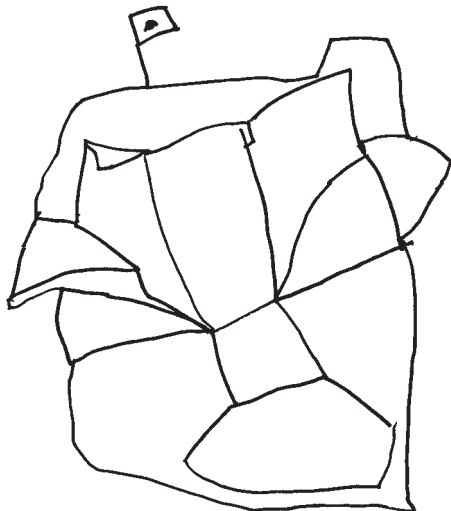
То је о грани и о необичној јабуци и о необичној крушци. То је једно дрво имало лишће, лишће отпало а испод лишћа крушке и јабуке. Једна јабука била чудна, а једна крушка била чудна, а онда више нису били чудни него су били онакви какви су били кад су се родили код своје мајке јабуке.

ЈЕЛКА

Овде помераш један кружић и нарасте ти јелка на глави. И после јелка све више гранчица има. То је постављено у једну вазу и кад та вaza пукне онда нећемо ништа да знамо.

ПАУК-БРОДИЋ

Чек да нешто кажемо о оном деди што има златну рибицу на глави, што му казала баба да ли је шта уловио, а он каже: „Ништа, само једна златна рибица рекла да ће ми испунити жељу – све што хоћу.”

— Добро, а шта је на овој слици?

— Чуо сам ја то, бродих с пауком, и са заставицом горе. Тај паук-бродих може стално да плови. Он замахне крилима и плови. Плови у језеро а покрећу га таласи и крила. Он неког лови, а онда неко се успење на конопац.

То је један бродих. Снимам га на микрофону. И тај бродих плови а заставица, кад неко хоће да ухвати тај бродих, упути човека тамо где је и живео раније. А сад треба да поновим оно што хоћу у књигама. Знам само ово.

ЈЕЖ И ЦУЦЛА

Ајмо даље. То су три облака, једно искривљено сунце и преполовило се, а једна кућица и један јеж су отпловили код једног дечака. Тај дечак узео јежа а јеж га помиловао. Једног дана тај јеж био спавао, а дошо тај дечко и убио јежа, а нека цуцла се појавила на кућиии...

— Цуцла, зашто!?

— Па цуцла. Умро а појавила му се цуцла да оживи.

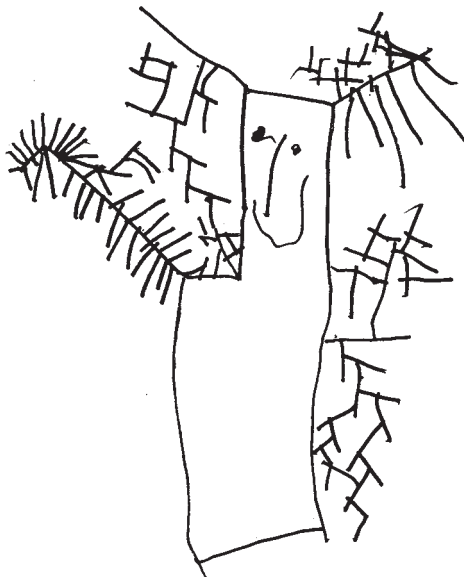
— Ко је умро?

— Па јеж.

— И готова је прича?

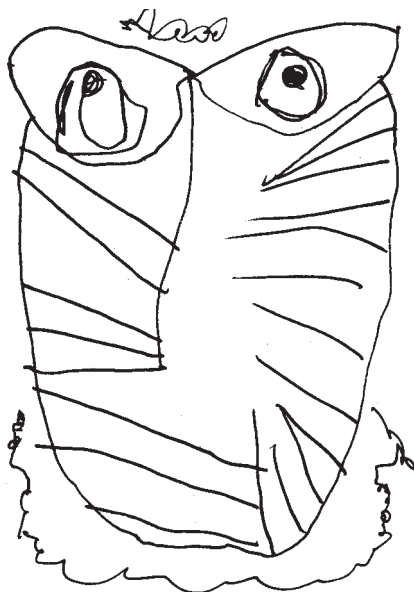
— Јесте.

МЕТЛАР

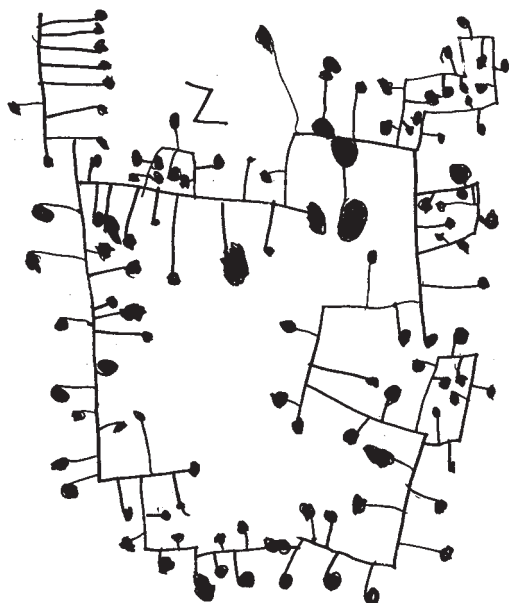
Аууууу, па то је неки метлар што има на глави метлу и на руке метлу, и на стомаку метлу. Тај метлар чисти наше собе данас. Он чисти, преврне се на главу, па чисти...

ЛЕДЕНИ БРЕГ

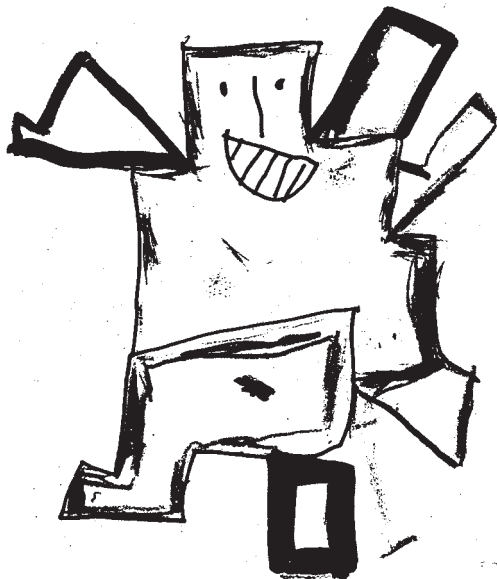
Ово је неки ледени брег пливао, пливао, и у води је пливао, а доле му је само извиривао врх напољу. А то је био велики ледени брег што има очи и пуно бркова и браду.

КУЋА С ЋУБРЕТОМ

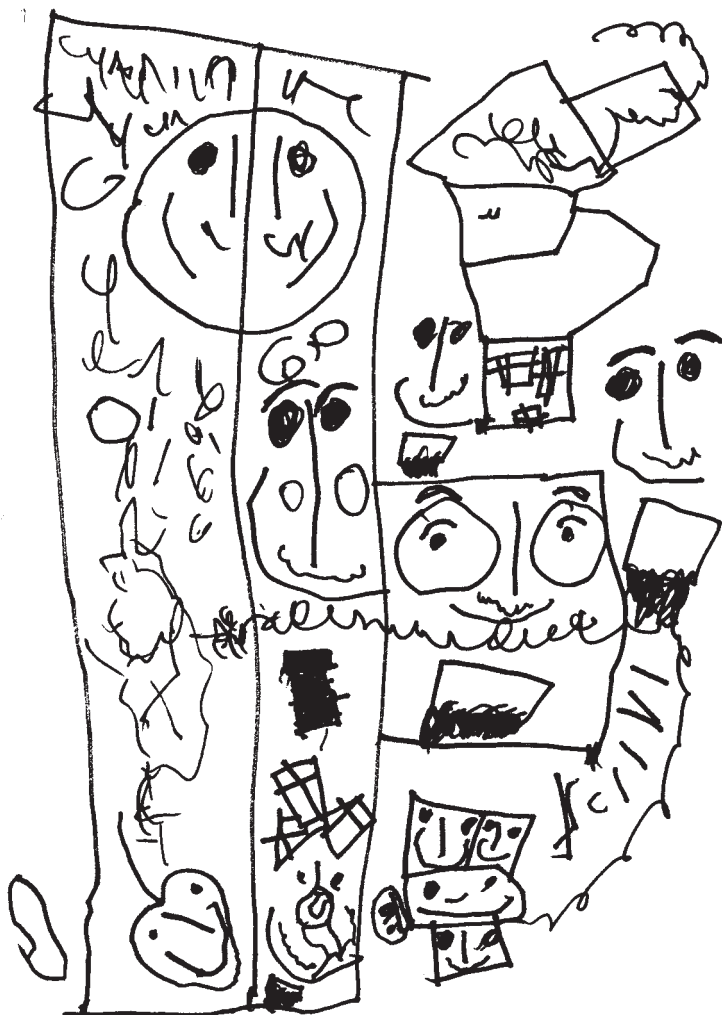
Ово је циркус на почетку прииичеееее. Овај циркус има пуно сијалица што осветљавају циркуске коњове и мајмуне и медведе, и тамо је био Јоги и Бу Бу, и кловнови, и мађионичари преврћу се преко микрофона, и преврћу се преко чачкалице, и преврћу се преко жваке, па носе жваку кући – да поједу кућу. Има и голубова и једна кућа се покрене, а он се подвуче у плакат, а ја погледам, а оно унутра кућа с ђубретом.

НОГА И КВАДРАТИЋ

Еј, бре, ово је једна нога и један квадратић. Сада тај квадратић може да се стави у ногу кад нема човек ногу. Он скаче, неки човек га удари пошто он скаче и види да је болестан, и може да му преслуша ногу са слушалицама на искривљеним устима. Он има све квадрате уместу руке. Ево му једна кућа. Он држи кућу на глави. То су квадратићи којима он држи ону метлицу, само нисам је написао јер нема место. Он овако, овако, искриви уста ко онај морнар Попај.

МАСКА И СИКЕРИЦА

Ово је једно срце што има очи и нос. То је само у цртежу, а није у природи. Ово је једна пресечена лопта која има у себи хелијум што полети и што је неки чича шутне, а она падне на земљу, а он је баца и избије је што је безобразна лопта. Ово су неке маске које плаше људе који су безобразни, и те маске имају бркове и браду које се постављају маску на маску, и онда се те маске бију, и онда једна отвори уста и прогута неког безобразног човека. Онда та маска – једна глава иде у небо и стане на маску, и онда маска је уједе, а та лоптица се претвори у хартију и човек је види, и она хвата балоне са хелијумом. Тако је и једна маска узела неке бројаљке што су... И те бројаљке су пукле и код маске су се појавиле Паје патке, и онда те Паје патке су отишле и нека маска је добила браду и бркове.

— А шта је ово?

— Знам *сикерица*. Та *сикерица* сече неке прозоре и ти прозори се разлупају, и онда дође неки чича и удара *сикерицу* у дрво, и дрво падне на тог чичу, и тај чича се претвори у дрво, а та *сикерица* опет лупа прозоре.

РОБОТ

Ово је неки страشان робот што има пет глава и искачу му бројеви на главама. Бројеве однесу неке чике у позориште, и онда ти бројеви светле, и њему очи светле, и онда он говори бррррррррррр, и људи се уплаше, а он опет виче бррррррррррр, донесите ми сандук са рибама и са малим сандучићима са рекицом. И ти мали сандучићи имају унутра воду што је слика, и онда један чика у позоришту, што се звао чика Удица, дао удицу тој реци, а та река упецала сандук, а цврчак каже: — Помози ми, паткице – и они извукли сандук а унутра у сандучићима има рибице и слика воде. И цврчак је онда постао чаробњак и навуко се цврчак чаробњак на роботе.

ШТРОКАВСТВО

Та девојчица са штрокавим устима, дечак са штрокавим устима и један чика са штрокавим устима, прстима. Ха-ха-ха-ха. Јер могу? А а а а а а а а а а а. Та девојчица ишла с бодљавим ципелаааааааааа. Пшшшшшшшшш. Пшшшшшшшшш.

— Та ти прича баш ништа не ваља, молим те, поново причај.

— Јууууу, па не могу стално *шћрокавсћво*, *шћрокавсћво*. Један мој другар је био ишао у обданиште, И неки су дошли у по ноћи, а обданиште није радило. Један дечак, један дечак ћелав ушао у нашу групу. Тај дечак је срео овог дечака и претвориле су му се ципеле у чизме.

ЗМАЈ

То је једна девојчица што има косу до неба. Причаааааааам. Причаааааааам. Та девојчица је ишла и видела писмо. Шта пише у том писму? Змај ће доћи. Ооо, змај!! Уууу! Кад ја једном будем спавао, ја ћу њеееега...

Дошао змај и, и, узео једну мотику и тако снажно удари девојчицу да девојчица више никад није могла да устане. Тај змај је био весео и стално се кмекетао као жаба: ехеее хеее! ехеее хеее! ехеее хеее!

СИЈАЛИЦЕ И СЛОВА

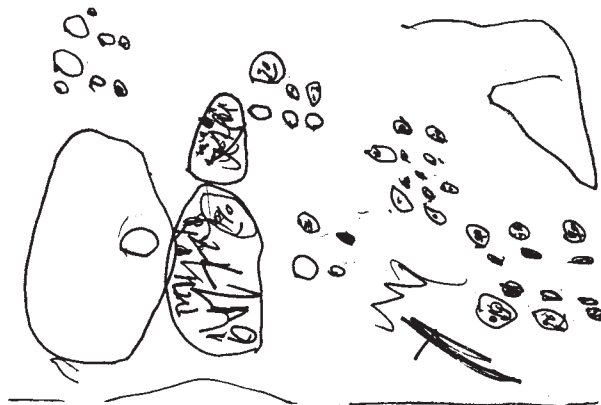
Ово је медвеђа глава и три лопте. Ово су сијалице што их ја видим напољу. Тата је мој безобразан што ми исеко једну сијалицу. Овде је ватра, а ово су слова. Ова слова имају очи: то су тачкице што сам их забијао унутра.

ТО ЈЕ МОЈА ГЛАВА

Хууууууууууу, сад ћу да почнем причу о неким гроздићима. Па штааааа? Пуффф! Пуффф! Један мој другар ударио неког дечака у образ. Све је у реду. Сад ћу даље. То је једна грана што има доле грозђе. То је моја глава. То је моја глава. Чекај! Ћелава је. Она служи да може да се тамо на миру спава.

РАЧУНАРИ

Е сада сам нацртао рачунаре и када су рачунари почели да *ограчунарају* слова, унутра се појавиле неке главеце и ја лепо написао бројеве, и неке главе на бројевима се појавиле, а ја мислио да то моје главе се појавиле. Глава број један, глава број два, глава број три, глава број четири, глава број пет, глава број шест, глава број седам, глава број осам и, и... глава број шееест. Хеееее!

— Има ли ту још нешто?

— Ништа, још ово, само још оно што сам на крају нацртао, онај плашт за бикове – онда је ту био остављен код бројалке. Па оно... тај чаробни плашт за бикове где је бик улетео и нестао, па кад је порастао бик у том плашту опет улетео и претворио се у кенгура боксера, и онда почео да боксује Шиљу који је био узео тај чаробни плашт.

— Какве то везе има с рачунарима?

— Па-а-а, никакве везе неееема...

ПРАНТИЋИ И ПИШТОЉИ

Ово су неки *ѣранѣиѣи*. И ти *ѣранѣиѣи* су ишли чааак у дубоку воду. Та дубока вода их је одвела до реке која их је искривила ко пиштооооље. Један био плави пиштољ. Један био црвен пиштољ. Један био црни пиштољ. И неко се попишкио по тим пиштољима и они су почели сами обараче да *ме-рају*, и и све да се, све да се сударају, да пуцају, и убили неког човека Дема Даму.

БИЋУ ВЕЛИКИ ПИСАЦ

Сад је опет вечерас субота, а кад буде недеља нећу више причати зато што идем на Тару. Сад су ово следеће приче што морају да се одштампају, па кад се вратим опет онда ћу лееепо да их, да их преписујем, да их штампам, и бићу онда кад порастем велики писац.

Видим неке људе и ту сам побегао у шупу, а баба почела да ме тражи, а ја побегао у шупу да храним голубове што су крали кукуруз, и они све покрали кукуруз, а ја улетео, па им кукуруз склонио да не покраду читав кукуруз.

ТИТАНИК

Ово је један Титаник што је дошао под ледени брег. А кад је тај Титаник имао лук и стрелу, и копље, и све, онда ударио у ледени брег и сви људи су потонули, и онда када су потонули удавили се људи, а онда кад су се распали, само су били костурови од људи. Један костур почео да лаје и претворио се у жену.

ТРЕШАЊ ПУТ

То су једне главе што имају тачкице и цртице и кроз њих пролази пут. А онда пут дође до, до... И онај који воли трешње, он иде у *трешањ* пут, а онај који воли крушке, он иде у *крушањ* пут, а онај који воли вишње, он иде у *вишањ* пут, а онај који воли јабуке, он иде у *јабукањ* пут.

ПОЈАВИО СЕ МИКИ МАУЗ

Ово су неке *ушће* што су удариле у неку машину и залепиле се. Појавио се Мики Мауз и мердевина и једна приколица са главом и многим телима, и онда је та приколица ударала: ав! ав! и појавила се нека змајева крила што су ударила у неке машине. Појавила се једна црна машина са квачкицама што је подизала *авиомобиле* и, и, ударила је у неку машину, и онда је ударила у папир, и чича Мича , и готова прича.

МАШИНА НА ШТАМПАЊЕ

То је она машина на штампање што је ти водиш. А то је оно окце да она уциља папир, а то је она матрица а, а, она пребаци слику. Матрица ту уђе и овде дође и пребаци слику, и ту се све исте слике изађу. Вако кад их матрица наснима, све те исте слике узме чика и оне овако путују и испадају. А, а, ово је једна слика што се већ од-

штампала. Ово је исто једна слика што се одштампала, а, а, ово, а ово, кад се истроши матрица ту има пуно матрица и једна се матрица извади па се стави ту и онда раде те машине.

А ово је исто та машина само друкчија од ове. Ту се, ево овде је та матрица, на ову стрелицу се појави, а овде стоје празни папири и ту се појављују све исти цртежи, а овде исти цртежи испадају да знају колко има цртежа на машини, колко се штампало цртежа, ако ли, ако ли је до краја се штампало, аколи ниједан цртеж није остао, само један, онда, онда, може се, ако су сви цртежи исти, е онда значи да је го-то-ввв наредник те приче.

ПУТИЋИ ДО ЦИРКУСА

То је једна... Чекај! То је једна циркуска *шајрора* што има меррррррдевине, што се попењу...и, и, и, еј! јој! Што је ова књига само тешка и само хоће да пада. Склони...хууууу...И ту на тој шатри појави се нека рууука што има само три прста. Уљубљена рука...и, и, еј! и једна ватрогасна стрелица што лети. Ватрогасна стрелица што лети у небо, што има мердевине на стотину мииииииииља. Ааааа...фу фу фу. То су путићи за тај циркус. Е, да видиш одакле почиње. Одавде...е - њееееууу - ууу. Оне су се прекинуле. Прескочи. А-а-а-ц-ц-ц-кххх-кххх. Онако, па на ово ти иде, па на овај:

ц-ц-ц-ц, и овде има аутобус, само идеш одавде па овде, овде идеш и ту зауставиш и пређеш овај пут и овако пређеш и дођеш до ове линијнице, ту ти готов пут. Сиђеш на овој, на ову станицу, заустењеш се на аутобус и идеш овако, идеш овом линијницом, па, па овом линијницом, па онда овом линијницом, па овде, па овде прескочиш и овде ти је станица – ово бело, е тако. И кад дође овде да се зауставиш, кад дођеш да кренеш, ти овде ухватиш аутобус и само идеш одавде и враћаш се кући, а кад оћеш с ове стране да идеш и у у у ц ц ц и и у ц ж ж ж ти и и и и и ти и и и и и тит. Само ако пређеш ову улицу можеш прећи. Само не стигнеш ли ову квачкицу, уђеш, и само ту станеш и, и, ту дођеш до овог циркуса. Готова је прича о циркусу.

ЛЕТЕЋИ ТАЊИР

Ово је заставица с малим бубицама, с малим камиончићима што имају слово АА. Један има АА, један има ИИ, један има ГГ, један, један има ВВВ.

Тако су једном чика и бака шетали улицом. Видели неки чудан летећи тањир што је био попуњен тотално с плавом бојом. И не знамо шта је летећи тањир, шта је десети тањир. Е, онда су они ушли у тај летећи тањир...

Сад ћу да ти испричам један цртани, има у овом цртани. Попај видео спанаће наређане све, то су све спанаћи и месо и видео неки летећи. Унутра је био Баца и Попај ударио тај летећи тањир, а летећи тањир одлетео и спустио се иза једног брда, а Баца изашо, а, а, а, а, Попај га ударио песницом, а Баца одлетео у ммммммммоооре.

ЧАРОБНА ЛАМПА

Овде је један чаробњак и тај чаробњак је одједном пронашао чаробну лампу. Он је хтео да узме ватру кад је...али Аладин је хтео да узме чаробну лампу и онда кад је дошо до чаробне...не, кад је, кад је хтео да уђе у ту пећину били су пуно слепих мишева, и онда кад је он ушао и кад је хтео да узме ту чаробну светиљку, појавили су се змајеви да, да, да он не украде светиљку, а онда је био један змај што је бљувао, што је из свог носа извадио пуно ватре и, и, он је Аладина јурио да, да га запали пошто му је из носа излазила ватра и, и он није могао да, да га запали кад му је севнуо прстен у пећини, и змајеви су нестали и онда је он лепо узео чаробну светиљку и кад је отишао кући, и кад је дошо код куће светиљка се угасила и мама почела да му брише светиљку да се упали, а онда је један слуга из светиљке изашао, а мајка му пала мртва и, и, и онда је Аладин казао том слуги: „Донеси ми хране, ми смо овде много гладни“, и, и, и он им је донео пуно хране, све хране им је донео, и кад им је донео храну, онда мама се била пробудила, и кад се пробудила онда је, онда је рекао Аладин да, да, да им је један дух дао, од чаробне светиљке, да им је дух дао пуно хране, и онда кад је, и онда је он, и онда је чаробњак пронашао то дете зато што је хтео ватру да ухвати, али, али ако није, ако први пипне без детета ватру, он ће да умре брзо. А онда, онда, онда Аладин је питао чаробну ватру да му испуни жељу, да, да он мора да узме чаробну светиљку и она му рекла да може

да узме али да се чува оних змајева, они чувају чаробну светиљку.

А чаробњак је прво са мердевина сишао на камилу и повукао оно трипут и викао да иде, и камила је пошла. Кад се попела на месец онда, онда је чаробњак узео месец и кад је узео месец није могао да га остави у небо, и та се камила скотрљала кроз брдо и, и, онда је он пронашао своју жену и са ћилимом је одлетео горе у небо, и кад је плесао онда, онда, једна мала принцеза угледала Аладина и сада Аладин воли принцезу и принцеза воли њега.

ПЕЋ

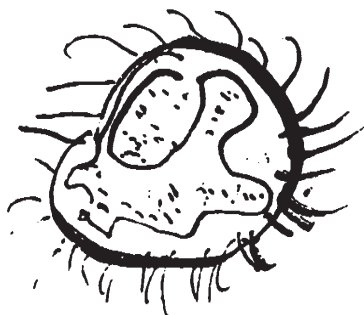
У овој причи имали смо баба Анину кућу с ђећу. Једном баба Ана отишла а ја запалио читаву пећ. И кад баба Ана видла го-гори јој пећ, и не може да се угаси, онда она упала у ту пећ и све изгорела. И онда се диго огроман жар.

ДУГМИЋИ

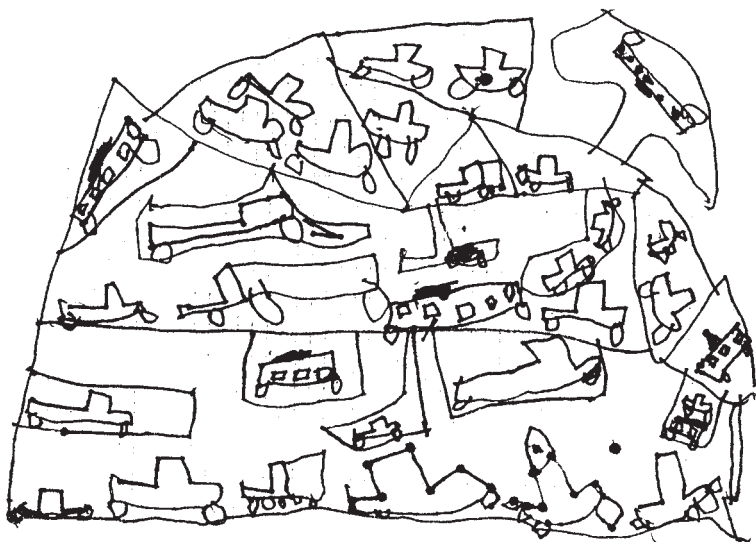
То су чудни семафори, то су чудне линијице, то су чудне ресице, то су чудни дугмићи, то су чудне пумпице. Из једне пумпице цурила вода, из једног дугмића се закопчавала хартија, и, и из једних ресица се палио семафор, из једних квачкица се автомобили кретали, из једног семафора су постале линијице тек за воду. Те линијице ишле су право у реку која је водила те линијице у поток тамо где је била нека косана. На тој коси било пуно дугмића што су играли у колу. Је, је, један дугмић је постао лисица, а један дугмић је постао вук, и онда је вук јурио лисицу и ухватио вук лисицу, и онда је лисица отишла и тужила се код другарице у коло.

ПУЖОВИ

То су, то је морски јеж а ово је пуж, и онда овде су два пужа. Један пуж је ударио...су се љубили два пужа а ту су извиривали пужови преврнути на два два. Ти пужови су се превртали због оног унутрашњег спужа.

ГАРАЖИЦЕ

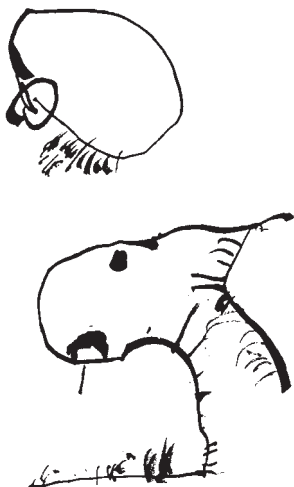
Биле су гаражице, стааааре гаражице. Имале су велики нос као чизма. А била је једна нова гаражица што је свуда запиткивала. И та је гаражица запиткивала, запиткивала..... и ето то је крај.

ПОЖАР

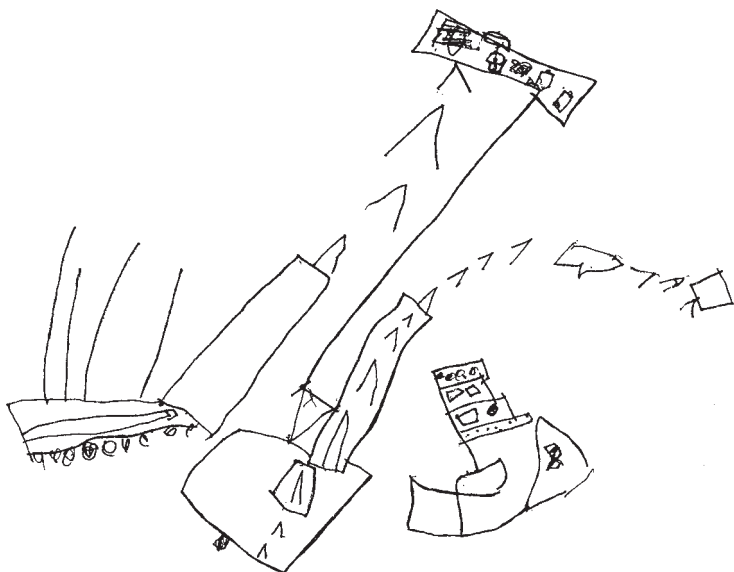
Ово су неке ватре што, што се попишке у димњацима и горе, и сударају се, и постане пожар у кућама. А гледај колке су ватре! И постане пожар у кућама, а појаве се све, све ватрогасне стрелице што не могу да ујасу ватру. И онда те *ілаїпроіасне* стрелице су допирале до неке касете, а та касета је почела да пева што се није ставила у магнетофон. На око почела да пева. Тандааа та, тандааа та, и кад су чуле те ватрогасне слушалице виделе су да ћемо да их убијемо.

МЕДУЗЕ

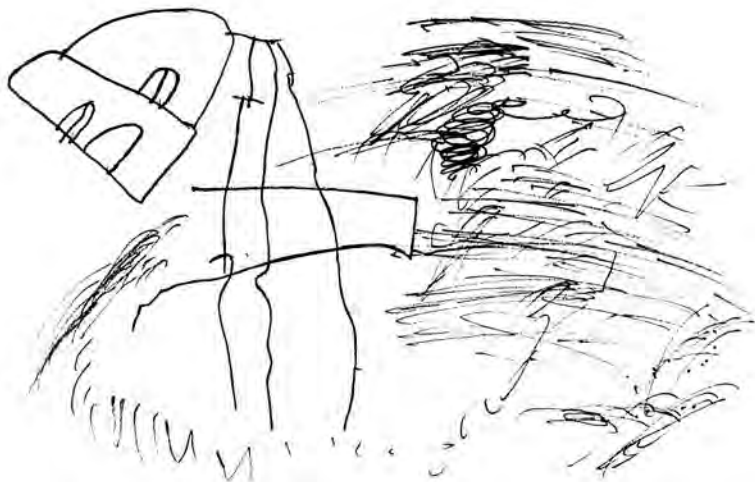
То су две медузе. Једна медуза ишла у море, а једна већ зашла с капицом у море. И имају квачкице што жаре људе. Тако су се појавиле у моорууу. Онда су те медузе отишле чак тамо на морску обалу, тамо где је било Јадранско море, али Јадранско море их је одвело до Индије, а онда су се људи купали, а, а, а медуза ушла у брод. То је била бродска медуза и све је ожаривала људе и, и возаче је ожаривала, и, и дошла је у воз, дошла је и у камион, дошла је и у ауто, дошла је и у куће, дошла је и у булдожере, дошла је у закочаљке, дошла је и у јастуке, дошла је у машине, дошла је у кутију за касете, дошла је у микрофоне, дошла је у укључиваче за микрофоне, дошла је у рупице за микрофоне, дошла је у папире, дошла је у шешире, дошла је у слова, дошла је у све, у све је дошла.

ГРАНАТЕ, МИНЕ И БОМБА

Ово је ратнички цртеж. Овде има један тенк што само ракете износи, а ово су гранате што само вако стоје. Ово су неке шипке за чување, али сад се овде не виде гранате јер кад оне излазе напоље исто се не виде, само се повећају и изађу, и онда трррааассс у ово ударе. А овде су упаљачи за мине. Ово је за оне обичне ручне мине, то је упаљач, а ово је за ону специјалну мину. И овде је за специјалну мину. А то је сигнал, па се запали, а овде је бомба само се ово окрене и трррр... и фууууу... и трррааассс, све се распадне у хиљаду комада.

ЛЕТЕЋА ЛАМПА

— Какве су ово каракуке овде?

— Ннниссу то карррааккуккке. То сам цртао у
кухињи.

— А шта то представља?

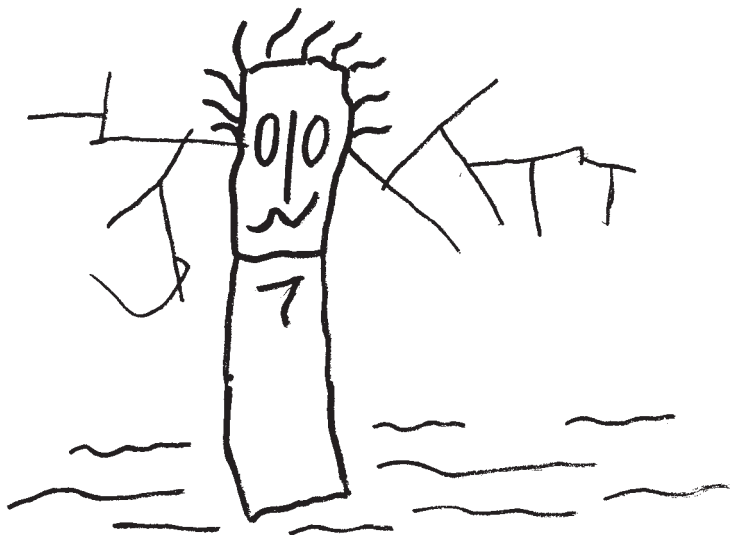
— Ово је лампа што осветљава, а, а ово овде се све пуши, пуши се ватра. Ово је ватра, ово је дим, а из овога искаче ватра. Ова лампа све осветљава, све осветљава, осветљава, осветљава и осветли цео свет. А овде су једна, па друга и трећа, и четврта, и пета, а ово су дршке и та лампа може да лети у ваздуху, а никад не може да сиђе. А ако је неко узме и прикочи за кућу, читав град ће та лампа да подигне, и нас ће да подигне, и свакога ће да подигне.

ЛЕПТИРОВИ

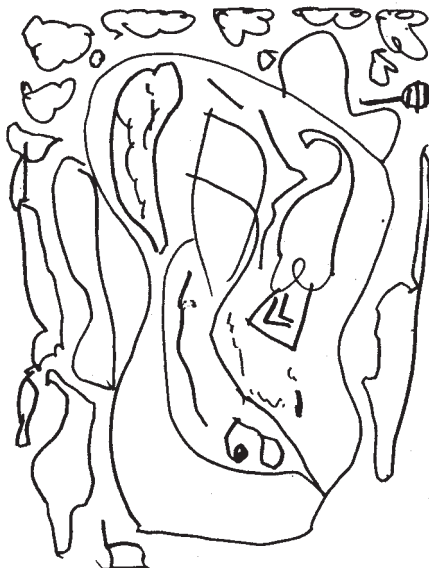
Били су неки лептирови. И онда су се они претворили у онога, у онога што једе, у мрављег лава су се претворили. И после кад су летели један термит је био спавао и они су полако избушили јаму, и кад је термит изашао они су појели термита. Онда је из јаме изашла једна змија и они се ништа нису плашили змије. Нису ни побегли, него су само угризли змију. И после су је појели.

СЛИЧИЦА

Ово је нека Оља у шуми, па се очешљала, па узела огледалце, па отишла до реке и једна јој сличица испала у реку и из реке отишла у језеро и из језера у Црно море, и све тако...

ПУТ ДО КУЋЕ

Чекај да ти покажем пут до куће. То је умрљан пут, не можеш, мораш да идеш пет сати до своје куће. Ево одавде кренеш, па а а а ц ж ж ж кх х х а а а ц ж ж ж бр р р и и и мораш да пређеш ове облаке, па а а а у у у а а а.... Погрешио сам, пут иде одавде, па ооодавде, па се ова ааа ц ж ж ж ау у у вр р р ау ууу ц ж ж ж тк аууууу цжжжжж ауууу брррр аууууу цжжжжжжж цжжжжжжж кх кх, идеш овим њуџом а а а а ц ж ж ж овим њуџом, па изађеш е е е а а а цжжжж еу еу еу и овде стигнеш, и овде ти је крај улице, и ту станеш до своје куће. Виш колко ти је то дуг пут.

СНОВИ

Први сан

Ја сам био сањао ноћас како су две смрдибубе ушле у једну рупу. Ту су била и два рака. Онда су ракови њих обесили, а једна смрдибуба је прднула и то је засмрдело све. И ракови су кијали, кијали ко луди. И онда су, кад су ракови кијали, онда су смрдибубе изашле из рупе и побегле.

Други сан

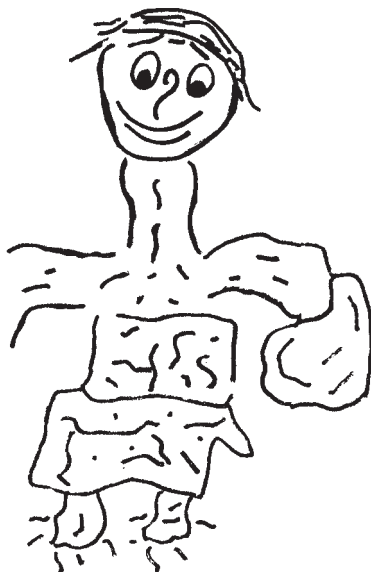
Три бубашвабе, три мраве и три глисте дошли су на сечу дрва. Онда су они видели да има ту логорска кола. И они су почели да секу, па су опет секли, секли, и кад су бубашвабе пре свих исекле дрва, онда су оне селе у кола, а једна је глиста викнула: „Упомоћ! Пада дрво“. И бубашвабе су кренуле а дрво је пало преко њих и кола су експлодирала.

ТОП

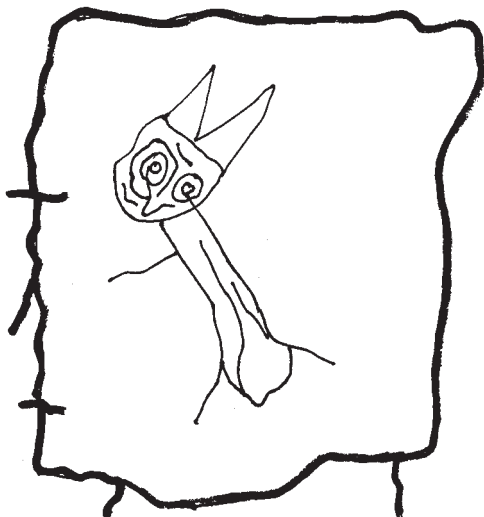
Ово је летећи топ што има само нека права крила и он лети, лети и кад приђе авион избаци ракету, она удари у авион, а авион се у хиљаду комада разлупао и топ га је погодио у реп. Ово је хеликоптер ратни, па се снижава, снижава, снижава, па на ову нагазну мину је он стао и онда је бууууууум...и све је експлодирало. А ово је минобацач што га је погодио. Овде може да стоји и оваква мина, и оваква, и оваква, и овакве две, а ово је једна војничка кућа. Тамо се стави топ и чим.... и ову...и онда има једна шипка где излазе гранате и топ само бууууууум, пукне кроз ту шипку.

У ПОЗОРИШТУ

У позоришту цврчак није имао нос, ставио је знак питања уместо носа и казао: „Видиш како сам луд! Видиш како сам луд!“ Онда је скинуо знак питања и ставио у торбицу и рекао да је чаробњак. После су цврчак и паткица сањали страшне лавове и јастуке, и сањали су једног чикју са поште што их је успавао а онда су донели лопатице и метле и почели да чисте позориште. Ја сам се тада наљутио и подвукао под столицу. А кад је био крај чишћења изашао сам и почео да гледам представу која ме је занимала.

ПТИЧИЦА И ЦИЦА МАЦА

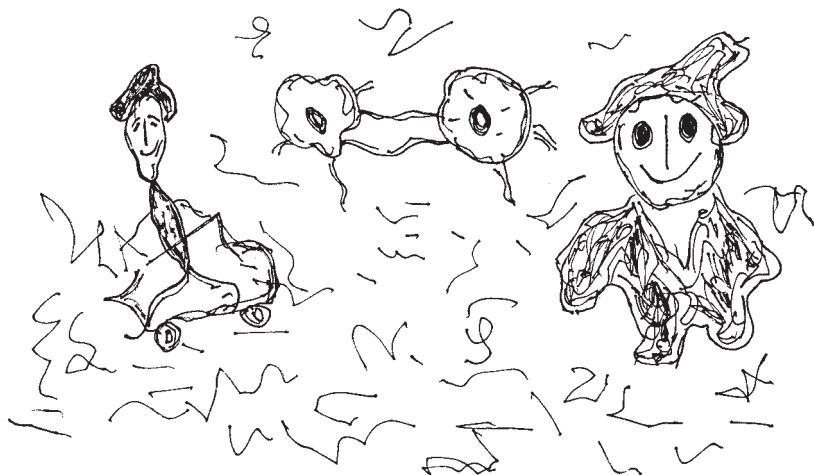
Била једна птичица која је живела на мору и
цица маца. И цица маца је упала у воду и тамо ју
је уштинуо рак и, и, и цица маца је једва од-
кљештила свој реп од рака и онда је цица маца
хтела да иде, а птичица је ставила ону једну замку
и нацртала је један кавез, и цица маца је ушла у
кавез, и птичица је заградила кавез, и цица маца
није могла више никада да изађе из кавеза.

ТАШИЋ

И кад буде у понедељак, у понедељак, кад се вратим из обданишта, одма ћу да се обучем и да понесем паре и да идемо са татом на Ташић и да се возимо у једном црву кроз јабуку, и кад се возимо у том црву кроз јабуку једном, двапут, седамнаест пута, и тај црв има пуно зуби и једе опало лишће, и траву једе, и једе птице, и једе куце, и вози децу, и деца се радују на Ташићу.

ДЕБЕЛИ И МРШАВИ

Били дебели и мршави, и једног дана су видели машину за шишање траве. А неко је укључи, па rrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrr. А мршави побегне брже на мотор па-виу-виу-вр-вр-вр-вр-вр. Све развалили машину. А милиција са шлемовима дошла и јурила их, јурила, па не може да их стигне.

ОДЕМО НА МАРС

Ово је једна вееелика рупа. Све је земља доле. Вееелика једна рупчага. И ми разваљујемо се, летимо фууууууу и траааасссс — паднемо доле. А ја хоћу да нас избавим па смислим идеју, изађем из рупе, направим ракету и сиђемо ми тамо, и уђемо у ракету, и ракета фиииииииијууууууу испусти ватру и ииииијаааааауууууууу, ффффууу, одемо на Марс.

ТУЖНА ВОДА

Сад ћу да ти испричам како је једна вода била тужна вода. Један мачак и један дечак били су жедни и отишли су тамо где су хтели да пију воде, а то је била бљутова, тужна, осамљена вода. И они су се пљускали и пили су ту тужну воду.

ЗЕКА ПАДОБРАНАЦ

У овај хеликоптер ускочио један зека и, и, и ,
али само му ноге вире и ништа више му не вири,
само му ноге вире.

— А шта ради тај зека?

— Па, пааааа, свемирци га улове, ставе га у
торбу па га однесу, па га чувају, па му дају купус
и он опет дође у хеликоптер и онда искаче — и то
је зека падобранац.

МАГАРАЦ, БАКА И ОЉИЦА

Био један чича а у орману живео магарац. И отворио се орман и магарац шетао. А онда су дошла два нилска коња и два крокодила и једна бака и девојчица па су узели варјаче и почели да се бију. И магарац био све нилске коњове. Бака је заспала, а девојчица је казала: „Идем напоље, идем напоље” и скочила кроз прозор. Кад се бака пробудила рекла је: „Шта је то?” И почела да осветљава и нигде није видела Ољицу. Онда је бака нашла своју Ољицу и однела је кући и сви су почели да певају. А магарац је ушао у орман и ту је био крај представе.

ПЕЦАЧ

Иде овај човица да пеца рибе и каже: „Ево га мамац, ја овде пееецам. Ово је најбоље место за пецање риба.”

А чекао га један чича и викне: „Маааааарш одатле, сад ћу да те запалим са динамитом.”

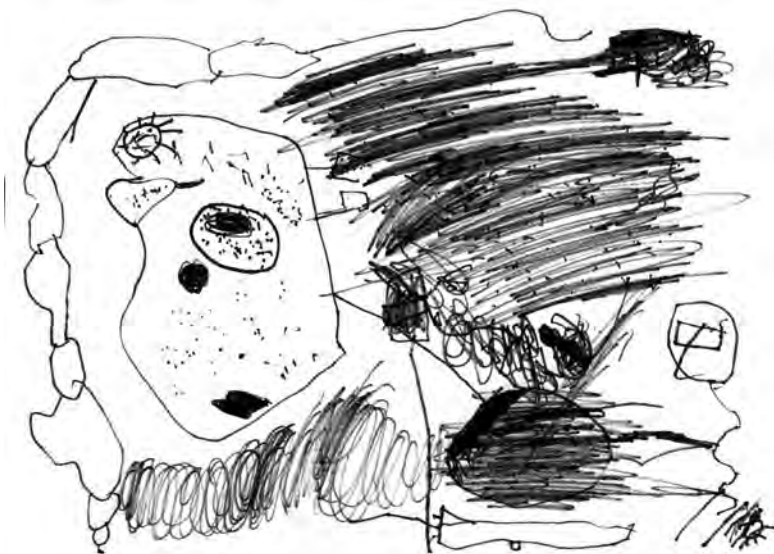
А овај, оп, оп, и узме секиру и вијуууууууу, вжжжжжжшшшшшшшшшш, и баца је у језеро.

КОБРА

У Индији је змија кобра живела. И један чича је хтео да стави шешир, али му је шешир био стар и пуно тежак. И после кад му је змија кобра ушла у шешир, онда су дошли неки чаробњаци и свирали су у трубу. И после је змија кобра изашла и она се зачарала и почела да игра. И они су је после ставили око врата и она их уопште није ујела, и није се никад на њих наљутила.

СВЕМИРСКА БИЋА

Ово су нека свемирска бића. Она излазе из овог брода у мрак и после има нешто што не даје мраку да изађе, па да се не виде свемирска бића него то упија мрак и после ако се све то истражи, има ово са конопцем, и има један сигнал, и он је сад почео да светли, да осветљава мрак, и после овде су балони и све, и онда бууууууууууум, овде све облачићи и све, и овај балон ишо, ишо, ишо, ишо, ишо, ишо, ишо, па био изгорео и као тачкица нестао, онда је нешто дошло па га је све смазало, и после овде је била ватра и то је, и то је изгорело, а знаш, а ово овде су сва свемирска бића, овде је сунце,

овде, чекај да се сетим шта је ово било....овде један падобранац пада доле из облака на земљу и овако, и овако, и овако, али нисам то могао да нацртам зато што кад је лихтплаво онда ништа не може да се преко њега нацрта, а ако је тамноплаво онда може. Е, па сад не знам шта ћу. Ево, опет, чекај ово су неке шипке, па се све растуриле и право у овог гуштера, трасссс!

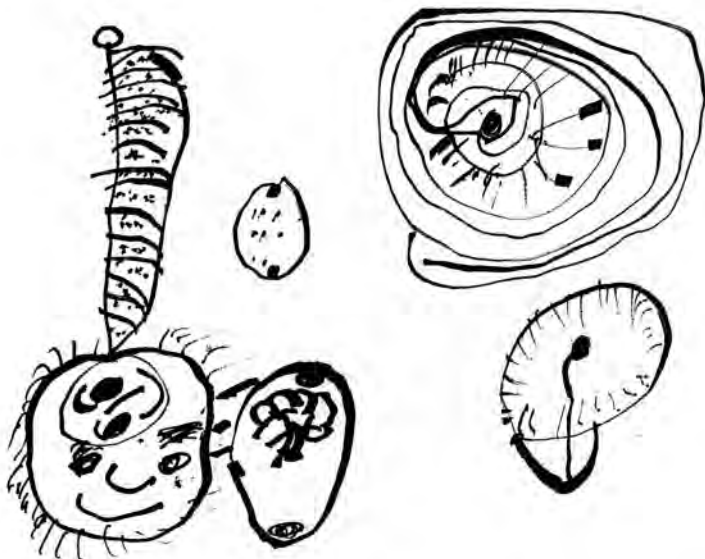
ДИНОСАУРИ И КАМЕЛЕОНИ

Кад се била променила клима на земљи, некада давно, они, они, диносаури, њима је постало ладније и они су хтели да побегну. И кад се је једна звезда распрснула онда, онда су, онда је до њих дошло неко зрачење и они су изумрли. Али кад је хтело да дође до камелеона они су се брзо сакрили испод једног камена, а неки диносаури су били ушли у реку где им је било топло и тамо су преживели. После су били мајмуни. И кад су се мајмуни, кад су мајмуни постали од човека, онда су диносаури скакали и хватали мајмуне а, а, али су били људи спавали у пећинама и после су

диносаури долазили и кад су људи видели диносауре они су брзо побегли и, и после су диносаури јурили и пуно су се уморили, али нису заспали, дошли су и нису видели да су људи умакли на другу страну. Они су ишли право, а људи лево, и после су људи стали и спавали, а диносаури су ишли и ударили у једну пећину и пали су мртви. После су долазили камелеони и кад се један камелеон уплашио и променио боју у црвено, па је пуно мењао боју у жуто, црвено и зелено, онда су они јурнули и камелеон се претворио, и он је био у зеленој боји, а људи су мислили да је то неки лист, а онда се он претворио у црвену боју и људи су мислили да је један пожар, па су се уплашили и брзо побегли, а кад је камелеон мењао боју у црно они су полако дошли и уболи га штапом, и онда је камелеон пао мртав.

ЈАЈЕ СВЕМИРСКИХ БИЋА

Ово су све тачкице. То је оно што *пошерава* ватру, а ово једно што је округло, то је јаје од свемирских бића.

— Дај мало више о томе, како то јаје изгледа, шта оно ради?

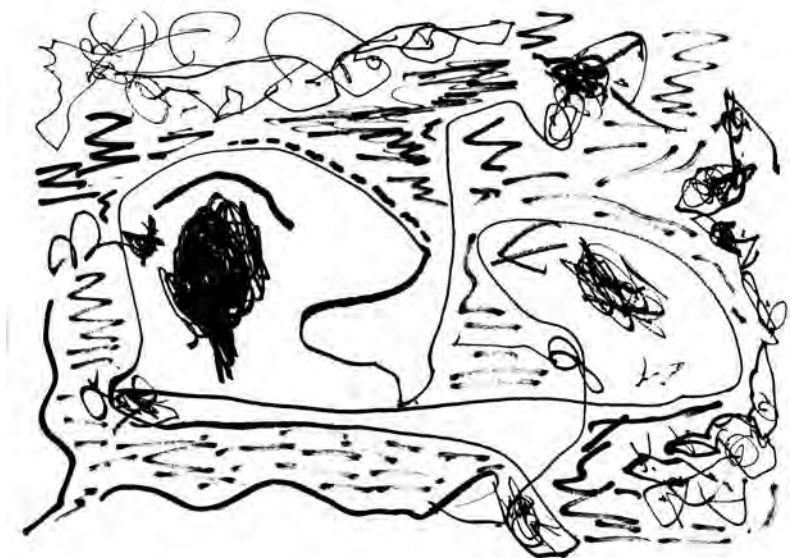
— Е, па, неко свемирско биће које је све бело и никада се не види. Све је бело. И онда оно снесе пуно јаја. Може и по хиљаду јаја да снесе. Може и по хиљаду стотина јаја да снесе.

— И шта буде с тим јајима?

— Док се не излеже тамо има једно мало биће, што има овакво ово гумено, гумено склониште,

овако, и, и има овако нешто, и то јаје чим му приђеш и згазиш га оно не може да се разбије, оно само одскаче, скаче, скаче, скаче и после ако га неко згази с авионом оно одлети увис и после кад падне и разлупа се, е онда може из њега да изађе свемирско биће.

МАСНА КОБАСИЦА

Била једна стара шупа. У тој шупи биле старе суве новине, од којих се стално штуца, и био један деда миш са породицом, па одлучио једне црне ноћи, у којој се ништа не види, да оду и да краду масне kobасице. И тако они једне црне ноћи пођу и стигну. А лопови не могу да уђу на врата него морају да пронађу неку рупицу. И они пронађу ту рупицу и мишеви се ухвате као вагончићи, а онај деда стари миш одведе их прво на под, па са пода на столицу, па са столице на сто, а са стола на полицу. А на полици укусна массссна kobассссица. И они јели, јели. И после остане само једно

парченце од масне кобасице. Мишеви се ваљају од радости. Кад одједном — шкљоооц! Мишеви се запањили. И још једном – шкљоооц! То је био кључ од месара. Врата су се померила и месар је ушао, и тек после приметио да му је масна кобасица поједена. И онда је месар отишао код једне бабе која му је дала велику црну мачку што једе мишеве. И тако је та бакина мачка постала месарова мачка-чувар. И једне ноћи, мачка је тамо спавала, а мишеви као мали возић на сто, па на полицу и опет поједу масну кобасицу. И месар се страшно наљутио. „А шта је ово!?” викнуо је и лупио штапом мачку по глави.

МИШ У ОБДАНИШТУ

Један слепи миш је ишао, ишао, и није имао крила, и онда се шуњао и после кад га је један чаробњак пипнуо са чаробним штапом, он је постао пољски миш и он нам је ушао кроз врата и после је Јелавићка викала: „Види, другарице, оно“, и смејала се, а другарица је погледала и рекла: „Пази, молим те, миш нам је ушао у обданиште“.

После смо Немања и ја почели да се смејемо и онда смо изашли и кад миш није хтео да се ухвати и побего испод ормана, брзо је Ивана отишла да зове сестру Раду, а сестра Рада је дошла и кад је дошла сестра Рада миш јој је измакао и отишао тамо на другу страну, али сестра Рада је потрчала и одмах га је ухватила за реп и казала: „Немојте да дирате овог миша, он може да нанесе инфекцију“. Немања и ја смо опет почели да се смејемо и вичемо: „Мишић! мишић! мишић!“ а другарица се наљутила и хтела да нас бије штапом, али смо јој ми одузели штап па смо га поломили на два дела и тако смо могли да ухватимо мишића. Онда смо Немања и ја викали да хоћемо још да гледамо мишића. А то је био миш луталица и он се био разболео, а сестра Рада га је однела ветеринару. Ветеринар га је излечио. И тај миш више није хтео да иде код нас и да једе мрвице што их ми измрвимо. И после је дошла мачка и миша ухватила, али сам ја пришао са ножем и онда сам мачки исекао главу и узео мишића и ставио сам га у земљу. И после је миш јео оне дебеле глисте што излазе само ноћу, и после је јео и бубашвабе, и после је он опет изашао и јео нам мрвице. И онда га је сестра Рада опет ухватила и однела код ветеринара, и опет га је излечила, и после га је пустила, и он више никад није хтео да долази код нас зато што је био срећан и зато што га ми нисмо отерали него смо га исписали из обданишта.

ИЗ КРИТИКА

НЕУСИЉЕНА ЧУДЕСНОСТ

Пред нама је цртежом и разговором хватан трен по трен детињства четворогодишњег дечака, у оном најбитнијем, у машти. Приче су настајале по цртежима, стварањем одједном, провалом маште, у тренутку испитивања шта цртежи значе, боље рећи шта крију. Приче би се, вероватно, у свакој другој верзији казивања разликовале, међутим Мирољуб Тодоровић, записивач, разговарач и отац дечаков, опредељивао се за прву најнепосреднију верзију, уверен да та линија маште највише одговара линијама цртежа. Зато ова збирка цртежа и прича четворогодишњег дечака у својој целокупности јесте књига о детињству маште, о свету детињег духа у коме је и најчудесније реално, једноставно и просто. Она нам показује да се машта и њени простори не одређују оградама знања, не условљавају мишљу о могућем. Из цртежа и прича избија машта без претпоставки. Тако видимо да је у праву народ кад каже да са децом и кућа расте.

Када човек ишчита ове приче настале по цртежима, нађе се пред питањем: није ли машта коју касније показујемо само мали сачувани део онога што нам је била умна реалност у детињству? Тако нас Викторове приче и цртежи враћају мисли о генијалности деце, док не почнемо да их усмеравамо, да их омеђавамо нормама, калупимо логиком и затрпамо могућим, када ће само ретки успети да сачувају Теслине гундеље на вртешци и претворити их у хидроцентралу на Нијагари.

Заслуге за ову Викторову причанку има његов отац песник Мирољуб Тодоровић који је сачувао цртеже и магнетографисао приче. Његова заслуга није само техничке природе, јер да би се цртеж неком опричао, мора се имати и знатижељан слушаца. Мирољуб је био слушаца који је умео да подстиче. Родитељи фотографишу своју децу и праве албум-споменаре, Мирољуб Тодоровић је направио, на овај начин, духовни портрет свога сина Виктора у времену кад је имао четири године.

Сви ми који смо имали прилике да видимо цртеже и приче четворогодишњег дечака Виктора, остајали смо задивљени необичношћу прича о нацртаном, чије се неусиљене чудесности не би постидели ни први мајстори надреализма.

Милован Витезовић

БАЈКОВИТОСТ ГОВОРА

Фасцинантно делује укупни лексички фонд којим је Виктор Тодоровић (о)причао цртеже. У том фонду велику фреквенцију имају речи које су *знаци* наше *цивилизације* и урбане средине, речи *медија*, дакле оне речи (лексеми) за које нису могли знати људи с почетка нашег века (микрофон, телевизија, слушалица, матрица, менаџер), и многе друге. Посебни експресивни потенцијал поседују оне лексеми чија је етимологија лична: квачкица, автомобил, десетнаест, мачови (уместо мачеви), косаљкица, претвораваи (претварати), сикерица (секирица) затим мноштво ономотопејских речи, речи у којима се унутрашња структура нарушава (руски авангардисти би рекли *сгвиі*), речи-слика (метафоре, метонимије), итд., које обликују ову изузетну синтаксу у говору детета. Захваљујући педантном бележењу прича (п)о цртежима, психолингвисти би могли илустративним примерима, које ове приче нуде, обогатити своја сазнања о ортоепији, морфологији, синтакси и семантици дечијег говора, а естетичари би, можда, успешније проникнули у стилематику авангарде (и историјске и савремене), јер је преузимање „модела“ дечијег говора, мишљења, па и погледа на свет (тј. угла „посматрања“), присутно и те како интензивно у тзв. *зауму* А. Кручониha, В. Гњедова, В. Хлебњикова (тзв. *инфанџилизам* у авангарди), а затим у кубофутуристичким, конструктивистичким и футуристичким текстовима, у дади и надреализму, као и у апстрактном сликарству, напoкoн. Властита прегнућа и начела

Мирољуб Тодоровић је делимично, као сигналиста, могао проверавати (а и инспирисати се) на примерима визуелних и вербалних радова свог четворогодишњег сина. (....)

Алогизми, бајковитост, апсурд – појмови чији садржај четворогодишњи дечак не познаје у довољној мери, ни онда када је свестан „игре“ коју изводи, примерени су дечјој опцији и мишљењу, те су отуда и ушли у примену преко поезије за децу (Душан Радовић, Љубивоје Ршумовић, код нас), где обезбеђују оне *есѿеѿске ефекѿе* који су противни логици, истинитости, смислу и језичким нормама. Стварање, макар било и нехотично, успоставља своју логику, смисао, норму.

Живан Живковић

ЗАУМНИ ДЕЧИЈИ ЈЕЗИК

У светској књижевности, пре свега у европским авангардама, постоје, наравно, овакви пројекти и опуси, којима се посебно желело да се потврди да је дечији језик „један од конституената заумног језика“, да је природна веза поезије и сликарства, да алогизми у њему воде неким новим спознајама света, да дечија игра (и у сликању и у језику) спасава дете од притиска логике и чува га у посебној емоционалности, у лудизму. (....)

Свим овим елементима Викторове приче и цртежи су резултат и вид посебног, спонтаног а комплексног, дечијег стваралаштва, са графикама и текстовима који исцртавају и исписују рудиментарне „аутобиографске“ и естетске суштине. Она је сама собом изворно рељефиран и садржајно занимљив експонат дечијег спонтанитета податног вишеструким анализама, а у оквиру сигналистичке експериментације – пројекат истраживачки озбиљно фундиран.

Војислав И. Илић

ЛЕПРШАВА ИГРА

Долазећи из света који одмах реагује, дакле из света маштовитог детињства, дечачић реагује руком и речју веома живо мада с тек једва наслућујућом свешћу о било каквом уметничком уобличавању. То пред-невино и пред-наивно стање његове свести емитује визију света искоса, сасвим тамо негде далеко искоса и уто-лико једино аутентично. Живот, иако на самом свом зачетку, а не изграђена свест, је тај који уобличава ове љупке цртеже и говорне исказе. Добро је то што су текстови настали очигледно из разговора или у усменој монолошкој форми – у супротном, да су писани, носили би све окове и трагове усиљености. Овако, све се доима као лепршава игра.

Мома Димић

Оснивач аутентичног књижевног покрета код нас – сигнализма Мирољуб Тодоровић, и у поезији за децу има своје теме и свој начин писања.

Милутин Лујо Данојлић *Ал се небо осмехива* (Антологија српске поезије за децу), Гутенбергова галаксија, Београд, 2002.

Оснивач и теоретичар сигнализма Мирољуб Тодоровић (1940) од дечијих је стваралаца који следе свој пут. Његове књиге *Миш у обданишћу (цртјежи и приче четворогодишњеј дечака)* (2001) и *Блесомер* (2003) сликају свет који личи на подсвесни и ирационални, у много чему алегоричан, нов и другачији. Тодоровић пише постмодернистичку прозу за предшколарце, и поезију и прозу за децу вишег узраста. (...) Као и П. Д. Ђурђев, он је дечији сигналиста који преферира графичку форму на рачун вербалног израза.

Тихомир Петровић *Историја српске књижевности за децу*, Змајеве дечје игре, Нови Сад, 2008. Види: <http://www.rastko.rs/knjizevnost/signalizam/delo/12444>

Посебно је у Тодоровићевом опусу за децу занимљив и поетски убедљив комплекс песама са егзотичним мотивима, у којима је на духовит, занимљив и имагинативан начин осмишљен дечји доживљај афричких предела. Ово закорачење у егзотичне, далеке крајеве и имагинативна потка од које су песме саткане као да

повезују Тодоровићево рано стварање са традицијом прве авангарде и Вучовим рукописом у стварању за децу.

Насупрот овим песмама, написаним у савременом, модерном духу, али, ипак, у канонима владајуће поетике, у књизи *Блесомер* заступљено је и 10 циклуса сигналистичких песама за децу. Овај део књиге отвара се сигналистичким стрипом *Куки*, који је настао у времену када се Тодоровић већ дистанцирао у односу на традиционалне књижевне поступке (1969). Ослањајући се до краја на визуелно писмо, аутор је поједностављеним, сведеним ликовним изразом, који се инспирише дечјим цртежима, понудио младим читаоцима типичан авангардни, сигналистички артефакт као чист антипод конвенционалној знаковитости традиционалне књижевности за децу. Њима се придружују и летристички поступци, разноврсне игре графемама – визуелни елементи се комбинују са језичким знаковима, при чему лудистичка тенденција сасвим потискује семантичку.

Василије Радиких *Авангардни шокови у књижевности за децу*, Савременик број 181-182-183, 2010.

Исто:

<http://www.rastko.rs/knjizevnost/signalizam/delo/12393>

Мирољуб Тодоровић (1940) је оснивач и теоретичар сигналазма, књижевног покрета који инсистира на радикалном поетском експерименту и егзактном промишљању у литерарном обликовању емоција, личних ставова и погледа на свет. Он је неоавангардист како у стварању, тако и у тумачењу поезије. Својим начелима уметничког стварања исказаним у *Манифесту сигналазма* (1969) и *Сигналазму* (1970), већ четири деценије утиче на постмодерне токове савремене српске поезије, И остала његова дела, песничке збирке, дневничка проза, есеји и експериментални профил визуелне

(графичке) поезије, дефинишу и оснажују његов програмски концепт.

Књигом кратких прича *Миш у обданишћу* (2001) и песничком збирком *Блесомер* (2003), обратио се читаоцима млађег и старијег узраста, језиком графичких и визуелних сензација који антиципира неке видове сигнализма у књижевности за децу и младе. Кратке приче из збирке *Миш у обданишћу* су литерарна транспозиција свакодневног живота, виђеног очима четворогодишњег детета. (...)

За Мирољуба Тодоровића поезија је "жудња говора; жудња за немогућим, за неизрецивим". И у песмама за децу он демонстрира моћ језичке акробатике на којој се темељи структура и симблика поезије сигнализма. (...)

Највише поетског дара Тодоровић је исказао у песничким циклусима *Испричаћу вам једну причу* и *У цунили у селу Пуки Пам*. Песме из ових циклуса имају све одлике добре поезије – ритам мелодију и поруку исказану говором модерне поетске орнаментике. Ваља рећи да ове песме стилским и естетским вредностима представљају корак даље у односу на ранији модел дечје поезије.

Миомир Милинковић *Историја српске књижевности за децу и младе*, Bookland, Београд, 2014.

Миш у обданишћу је, међутим, још по нечему изузетно интересантна књига. Њен творац, четворогодишњи дечак, пошто се касније посветио науци и заборавио помало своју књижевну прошлост, поклонио је ову књигу свом оцу који је у њему био упалио ватру стваралаштва, подстичући га да црта, опричава нацртано, хаикује, ствара гестуалне песме, сигналистички се *и*тра, те је ова књига штампана са именом вође сигнализма као њеног аутора. Виктор Тодоровић је прихватио, дакле, да буде *групо* Ја, оно *гечје*, свога оца. И

то је један – да ли само сигналистички експеримент? – којим нас је наш најдуготрајнији авангардни покрет обдарио. (....)

Било би интересно извршити упоредну анализу цртежа и њиховог исприповеданог *шумачења*. Очита је симбиотичност која ту влада. Једнако и динамичност коју подстичу многобројне оноματοпеје, али и многобројни експресивни глаголи. Присутне су асоцијације на јунаке цртаних филмова, одслушане приче. Препричани су неколики снови. Постоји незанемарљива доза аутобиографичности. Јавља се дечји хумор. Неколике приче су сасвим апсурдне, али на дечји начин. Као што су надреалисти уводили посебне категорије хумора (између осталог, и *розе*), могли бисмо на основу *Миша у обданишћу* покушати да утврдимо особености тзв. *дечје* хумора који није сасвим идентичан са оним којим се одрасли служе.

Душан Стојковић *Приче и сигналистичке ђесме за децу* Мирољуба Тодоровића у „Планета сигнализам“, Еверест медиа, Београд, 2018. Види: <http://planetasignalizam.blogspot.com/search?updated-max=2018-03-19T15:17:00-07:00&max-results=7&start=2&by-date=false>

БЕЛЕШКА О АУТОРУ

Мирољуб Тодоровић је рођен 1940. године у Скопљу. Основну школу је учио у местима око Велике Мораве, гимназију у Нишу, дипломирао је на Правном факултету у Београду. До сада је објавио више десетина књига поезије, прозе и есеја; излагао је на бројним изложбама цртежа, конкретне и визуелне поезије, мејл-арта и концептуалне уметности у земљи и иностранству. Живи и ради у Београду.

Сајтови:

Miroljub Todorović <http://www.miroljubtodorovic.com/>

Signalizam <http://signalism1.blogspot.com/>

Miroljub Todorović <http://mtodorovic2.blogspot.com/>

Projekat Rastko:

<http://www.rastko.rs/knjizevnost/signalizam/>

БИБЛИОТЕКА „СИГНАЛ“

Са подбиблиотекама, ауторским колима и библиофилским издањима

1. Miroljub Todorović, *Signal*, поезија, „Сигналистичко издање“, Београд, 1970.
2. Miroljub Todorović, *Kyberno*, поезија, „Сигналистичко издање“, Београд, 1970.
3. Miroljub Todorović, *Stepenište = Staircase = L'escalier = Scalinata*, поезија, „Сигналистичко издање“, Београд, 1971.
4. Miroljub Todorović, *Fortran*, artist's book, „Сигнал“, Београд, 1972.
5. Miroljub Todorović, *Signalism*, есеји. „Сигналистичко издање“, Београд, 1973.
6. Miroljub Todorović, *Approaches*, I. A. C., Friedrichsfehn, Немачка, 1973.
7. Miroljub Todorović, *Thirty signalist poems = Trideset signalističkih pesama*, поезија, „Сигналистичко издање“, Београд, 1973.
8. ~ *Signalizam*, каталог изложбе, Галерија савремене уметности, Загреб, 1974.
9. Miroljub Todorović, *Signal art*, мејл арт, Сигналистички документациони центар, Београд, 1980.
10. ~ *Signalizam 81*, каталог изложбе, Културно-просветна заједница, Озаци, 1981.
11. Miroljub Todorović, *Poštanska umetnost — Mail Art*, каталог изложбе, Студентски културни центар, Београд, 1981.
12. ~ *Signalistička istraživanja*, каталог изложбе, Студентски културни центар и Удружење књижевника Србије, Београд, 1982.

13. ~ *Signalizam avangardni stvaralački pokret*, зборник, Културни центар Београда, Београд, 1984.
14. Miroljub Todorović, *Soupe de cerveau dans l'Europe de l'Est*, „Zerosscofiz“, Paris, 1988.
15. Miroljub Todorović, *Cobol*, artist's book, „Сигналистичко издање“, Београд, 1992.
16. Мирољуб Тодоровић, *Ира и имагинација*, есеји, Библиотека „А6“, „Сигнал“, Београд, 1993.
17. Мирољуб Тодоровић, *Освојени ѡпросѡр*, каталог изложбе, Музеј савремене уметности, Београд, 1994.
18. Živan Živković, *Od reči do znaka*, есеји, Библиотека „Алфа“, „Сигнал“ и „Београма“, Београд, 1996.
19. Мирољуб Тодоровић, *Жеђ ирамаѡологије*, есеји, Библиотека „Глоса“, „Сигнал“, Београд, 1996.
20. Božidar Šujica, *Lisières, cicatrices*, поезија, La bibliothèque „Le point“, „Сигнал“, Београд 1996.
21. Мирољуб Тодоровић, *Звездана мисѡрија*, поезија, Библиотека „Око“, „Сигнал“ и „Београма“, Београд, 1998.
22. Miroljub Todorović, *Signalism Yugoslav creative movement*, на енглеском, немачком, шпанском, италијанском, француском и руском језику, есеји, „Сигнал“, Београд, 1998.
23. Миодраг Мркић, *У ѡами знака 2*, есејистика, Библиотека „Пентаграм“, „Сигнал“ и „Београма“, Београд, 1998.
24. Живан Живковић, *Небески звоник*, поезија, Библиотека „Извор“, „Сигнал“, Београд, 1998.
25. Богислав Марковић, *Снови, ѡеѡео*, роман, Библиотека „Делта“, „Сигнал“, Београд, 1998.
26. Miroljub Todorović, *Iz signalističkog dokumentacionog centra*, преписка, „Сигнал“, Београд, 1999.
27. Zvonko Sarić, *Šinjel do svanuća*, поезија, Библиотека „Око“, „Сигнал“, Београд 2001.
28. ~ *Сиѡалистичка уѡѡија*, зборник, „Сигнал“, Београд, 2001.
29. ~ *Signalizam umetnost trećeg milenijuma*, сепарат из часописа „Сигнал“ број 22–23–24, Београд, 2003.
30. ~ *Glasnici planetarnog — vizije signalizma*, сепарат из часописа „Сигнал“ број 25–26–27, Београд, 2003.

31. Vladan Panković, *O signalizmu*, „Феникс“, Београд, 2003.
32. Zvonko Sarić, *Hvatač duše*, роман, „Сигнум“, Београд, 2003.
33. ~ *Razmišljajte o signalizmu*, сепарат из часописа *Сиџнал*, Београд, 2004.
34. Ilija Bakić, Zvonko Sarić, *Preko granice milenijuma (Signalizam — izazov prestupa)*, „Феникс“, Београд, 2005.
35. Slobodan Škerović, *Indigo*, поезија, *Сиџнал*, Београд, 2005.
36. ~ *Време сиџнализма*, сепарат из часописа *Градина* број 10/2005, Београд, 2006.
37. ~ *Демон сиџнализма*, сепарат из часописа *Савременик* број 146–147–148, Београд, 2007.
38. ~ *Планетарни видици сиџнализма*, зборник, Београд, 2010.
39. Adrijan Sarajlija, *Ogledalo za vampira*, роман, Београд, 2012.
40. Miroljub Todorović, *Apeiron*, verbal-visual novel, „Mycellium“, Smolensk, 2013.
41. ~ *Изазов сиџнализма*, сепарат из часописа *Књижевност* број 4, Београд, 2013.
42. Слободан Шкеровић, *Јерихон, Јерихон и њојме Крома и Смрт њајерја*, поезија, „Everest Media“, Београд, 2013.
43. Слободан Шкеровић, *Земљофобија*, роман, „Everest Media“, Београд, 2013.
44. Слободан Шкеровић, *Невидљиви Марс*, роман, „Everest Media“, Београд, 2013.
45. Слободан Шкеровић, *Вулканска филозофија*, есеји, „Everest Media“, Београд, 2013.
46. Слободан Шкеровић, *Дроздови у Паклу*, поезија, „Everest Media“, Београд, 2013.
47. Miroljub Todorović, *Nemo propheta in patria*, полемике, „Everest Media“, Београд, 2014.
48. ~ *Сиџолеће сиџнализма*, зборник, „Everest Media“, Београд, 2014.
49. Слободан Шкеровић, *Јеџа • Буди се, Будни • Јерихонска мануфактура*, песме, „Everest Media“, Београд, 2014.
50. Слободан Шкеровић, *Пројекаџ Брандон*, роман-поема, „Everest Media“, Београд, 2014.
51. Слободан Шкеровић, *Књиџа о Мориџому*, песме, „Everest Media“, Београд, 2014.

52. Слободан Шкеровић, *Кофер*, блог роман, „Everest Media“, Београд, 2014.
53. Слободан Шкеровић, *Бизарни космојлов*, научнофантастична хаику поема, „Everest Media“, Београд, 2014.
54. Мирољуб Тодоровић, *Пандорина кућија*, поезија, „Everest Media“, Београд, 2015.
55. ~ *Маија сијнализма*, зборник, „Everest Media“, Београд, 2016.
56. Јелена Марићевић, *Леиџимација за сијнализам*, есеји, „Everest Media“, Београд, 2016.
57. Илија Бакић, *Чишање сијнала*, есеји, „Everest Media“, Београд, 2017.
58. Franko Bušić, *Čarobnice Crvenkapićina*, поезија, „Everest Media“, Београд, 2017.
59. Илија Бакић, *Ог и го*, поезија, „Everest Media“, Београд, 2017.
60. Слободан Шкеровић, *Поеџика игеја*, „Everest Media“, Београд, 2017.
61. ~ *Визије сијнализма*, зборник, „Everest Media“, Београд, 2017.
62. Мирољуб Тодоровић, *Из сијналистичкој докуменџационој цеенџра 2*, Сигнал, београд, 2017.
63. Мирољуб Тодоровић, *Извори сијнализма*, интервјуи, „Everest media“, Београд, 2018.
64. Душан Стојковић, *Планета сигнализам*, „Everest media“, Београд, 2018.
65. Мирољуб Тодоровић, *Чаробна ламџа*, (цртежи и приче четворогодишњег дечака), „Everest media“, Београд, 2018.

CIP - Каталогизација у публикацији -
Народна библиотека Србије, Београд

821.163.41-3

ТОДОРОВИЋ, Мирољуб, 1940-

Чаробна лампа : цртежи и приче четворогодишњег дечака
/ Мирољуб Тодоровић. - Београд : Everest Media, 2018 (Београд :
Everest Media). - 109 стр. : илустр. ; 20 cm

Тираж 300. - Стр. 95-96: Неусиљена чудесност / Милован
Витезовић. - Стр. 97-98: Бајковитост говора / Живан Живковић.
- Стр. 99: Заумни дечији језик / Војислав И. Илић. - Белешка о
аутору: стр. 105. - Библиотека „Сигнал“: стр. 106-109.

ISBN 978-86-7756-098-0

COBISS.SR-ID 272614412